

1. ΧΩΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΟΟΔΟ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .20/01/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/01/2021

Σελίδα: 12

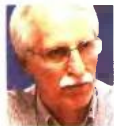
Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Χωρικά ύδατα: το κλειδί για πρόοδο στο Αιγαίο

News analysis

Μπορεί να ξεκλειδώσει μια λύση στα ελληνοτουρκικά ζητήματα; Η καλύτερη απάντηση είναι ότι στα ελληνοτουρκικά δεν υπάρχουν ούτε εύκολες λύσεις, ούτε μαγικές συνταγές. Τα πράγματα είναι εξαιρετικά περίπλοκα και δύσκολα με μια Τουρκία εξόχως δύστροπη. Και το πακέτο των επιμέρους θεμάτων στη στενή και ευρεία εκδοχή των ελληνοτουρκικών περιλαμβάνει περίπου δεκαπέντε (15) ξεχωριστά ζητήματα, τα περισσότερα από τα οποία τίθενται μονομερώς από την Τουρκία ως διεκδικήσεις. Αλλά, είτε έτσι είτε αλλιώς, αποτελούν μέρος του πακέτου και όπως έλεγε και ο Κ. Καραμανλής (ο πρεσβύτερος) θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με τον ένα ή άλλο τρόπο. Όπως διδάσκει όμως και η διαπραγματευτική λογική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αλλά και η εμπειρία από τις δια-

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

πραγματεύσεις επίλυσης άλλων συγκρούσεων (Β. Ιρλανδίας, Oslo accords για Παλαιστινιακό κ.ά.), σε πολυθεματικές αντιπαράθεσεις υπάρχει κατά κανόνα ένα θέμα ή μία πτυχή που συνιστά το κλειδί για το ξεκλείδωμα της λύσης. Ποιο είναι επομένως το θέμα αυτό στα ελληνοτουρκικά; Χωρίς αμφιβολία το θέμα αυτό δεν είναι άλλο παρά το εύρος των χωρικών υδάτων. Εάν οι δύο πλευρές μπορούσαν να επιλύσουν το ζήτημα αυτό για το οποίο η Τουρκία απαρτάδεκτως έχει διατυπώσει (Εθνοσυνέλευση) το casus belli, τότε μπορεί να ακολουθήσει σταδιακά η συνολική επίλυση μέσα από μια διαδικασία επιταχυνόμενων βημάτων (step by step). Αλλά το εύρος των χωρικών υδάτων είναι το εξόχως ευαίσθητο ζήτημα. Ιδιαίτερα καθώς η επέκταση από τα σημερινά 6 μίλια στα 12 θεωρείται σύμφωνα και με τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS-1982) μονομερές κυριαρχικό δικαίωμα της χώρας. Ο σοφός Β. Θεοδωρόπουλος μου έλεγε συνήθως ότι ενώ στην ουσία του το θέμα των χωρικών υδάτων δεν είναι τόσο καθοριστικό για τα ελληνικά συμφέροντα στη λογική όμως της αντιπαράθεσης με την Τουρκία είναι. Αυτό που πρέπει να αναγνωρισθεί είναι ότι η καθολική (τονίζω

καθολική) επέκταση στα 12 μίλια εμφανώς δεν οδηγεί σε ένα ισόρροπο αποτέλεσμα. Η Ελλάδα αυξάνει την κυριαρχία της στο Αιγαίο από το 42% στο 72%, η Τουρκία από το 7,5% περίπου στο 8,5% και τα διεθνή ύδατα περιορίζονται σ' ένα πενιχρό 19% και σε ορισμένες περιπτώσεις εξαφανίζονται πλήρως. Γι' αυτό ούτε η Τουρκία ούτε η διεθνής κοινότητα δέχονται μια τέτοια ρύθμιση που πραγματικά μετατρέπει το Αιγαίο σε οιοσδήποτε «ελληνική λίμνη» αποκλείοντας πλήρως την ελεύθερη πρόσβαση της Τουρκίας στην ανοικτή θάλασσα (παρά μόνο με αββαβή διέλευση). Θα πρέπει να πάμε επομένως σε διαφοροποιημένη επέκταση (12, 10, 8, 6 μίλια ανάλογα με τις συνθήκες της περιοχής). Και σε μια τέτοια ρύθμιση είχαν σχεδόν συγκλίνει οι διρευσυντηκτικές επαφές το 2004. Ο αιεμνηπος Τ. Σκοπελίτης (τότε Έλληνας εκπρόσωπος στον διάλογο) μου είχε πει ότι η Τουρκία είχε με δυσκολία αποδεχθεί τη φόρμουλα αυτή με παράλληλη ευθυγράμμιση του εύρους του εναέριου χώρου.

Εάν συμφωνήσουμε πάνω στο εύρος των χωρικών υδάτων τότε η επίλυση όλων των άλλων ζητημάτων (οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας, ΑΟΖ, κ.λπ.) γίνεται σαφώς ευκολότερη. Και μόνο το

να φύγει από τη μέση το casus belli ως συνέπεια της συμφωνίας μπορεί να αλλάξει το όλο κλίμα. Επομένως και ενώ θα πρέπει να υπάρχει κάποια ευελιξία ως προς τη θεματολογία, ο διάλογος θα πρέπει να εστιάζει πρωτίστως στο εύρος των χωρικών υδάτων όπως άλλωστε είχε γίνει στην περίοδο 2002-2013 (τότε στρέψαμε την έμφαση σε οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ και – ορθώς – συμπεριλάβαμε και την Αν. Μεσόγειο).

Βέβαια πάντοτε υπάρχει και πρέπει να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της κοινής γνώμης που τροφοδοτείται με άκρως μαζοκρατικές θέσεις και από ανθρώπους του ακαδημαϊκού χώρου, οι οποίοι όμως δεν έχουν περάσει ποτέ από το υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠΕΞ), ούτε έχουν συμμετάσχει σε κάποια διαπραγμάτευση, διμερή ή πολυμερή. Εάν συμμετείχαν...

Ο Π.Κ. Ιωακείμης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην πρεσβευτής – σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΥΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Θεμέλιο κυκλοφορεί το βιβλίο του Επιτομή και Στρατηγική Λόγος της Εξωτερικής Πολιτικής της Μεταπολίτευσης.